

Landelijk Pedagogenplatform Kinderopvang

Jaarverslag 2003-2004

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
1 Samenstelling van het pedagogenplatform	3
2 Werkwijze van het pedagogenplatform	3
2.1 Dagelijkse organisatorische werkzaamheden	
2.2 Vergaderingen	
2.3 Het pedagogenplatform als gesprekspartner	
2.4 Jaarlijks congres	4
2.5 Externe profilering	
3 Communicatie met achterban	4
3.1 Algemeen	
3.2 Vergaderingen en publicaties	
3.3 Nieuwsbrief	
4 Overzicht van artikelen en publicaties in 2003-2004	5
4.1 Adviezen en publicaties	
4.2 Artikelen in de Management Kinderopvang	
4.3 In voorbereiding	
5 Bijlagen	
Bijlage 1: Deelnemers Pedagogenplatform	6
Bijlage 2: Congresverslag 2003	7

Inleiding

In dit jaarverslag geven we een kort overzicht van onze werkwijze en activiteiten in het afgelopen jaar. Het doel van het Landelijk Pedagogenplatform Kinderopvang is ongewijzigd: het benadrukken van het belang van de pedagogische kwaliteit in de kinderopvang en een bijdrage leveren aan de visieontwikkeling, discussie en kwaliteitsverbetering op dit terrein. Daarnaast streven we ernaar om in landelijke overleggen over pedagogische kwaliteit in de kinderopvang gesprekspartner te zijn.

Uitgebreidere informatie over doelstelling, positie, werkwijze en relatie met de achterban is te vinden in het startdocument en het statuut op de website www.pedagogischdebat.nl onder 'pedagogenplatform'.

1. Samenstelling van het pedagogenplatform

Oorspronkelijk was het idee om elk jaar via een rooster van aftreden de samenstelling van het pedagogenplatform te vernieuwen. Tijdens het congres in 2003 hebben de aanwezige pedagogogen aangegeven dat men één jaar te kort vindt. Er is een voorkeur uitgesproken voor een deelname aan het platform van minimaal 2 tot maximaal 5 jaar. Hiermee is doorstroming, en daarmee een kans op deelname voor elke organisatie gegarandeerd, maar is tegelijkertijd sprake van continuïteit en de mogelijkheid iets op te bouwen. Daarbij streven we naar vertegenwoordiging uit verschillende delen van het land en verschillende soorten organisaties. Het NIZW ontvangt subsidie voor 80 uur ondersteuning in verband met haar adviseurschap voor het pedagogenplatform. Er is een profiel opgesteld waar leden van het pedagogenplatform aan zouden moeten voldoen en in 2004 zijn twee nieuwe leden toegetroten. Zie bijlage 1 voor de lijst van deelnemers aan het Pedagogenplatform.

2. Werkwijze van het platform

2.1 Dagelijkse organisatorische werkzaamheden

Dagelijkse organisatorische zaken worden door een kleine subgroep afgehandeld, zodat tijdens de vergaderingen vooral de inhoud aan bod kan komen. Deze subgroep bestaat uit:

- Kok van der Meer, voorzitter van het pedagogenplatform
 - Puk Ligtoet,
 - Mieke van de Kop, secretaris van het pedagogenplatform
- Secretariaat Pedagogenplatform
pedagogenplatform@zonnet.nl
Delistraat 67
7512 BL Enschede

2.2 De vergaderingen

De vergaderfrequentie van het pedagogenplatform is 5 X per jaar. Van alle deelnemers wordt verwacht dat zij een actieve inbreng hebben in de voorbereiding van vergaderingen, het schrijven van artikelen of publicaties, het meelezen en becommentariëren van conceptstukken etc. Vergaderdata en onderwerpen zijn van te voren bekend en openbaar. De leden van de achterban krijgen via de mail een oproep om commentaar te geven op inhoudelijke onderwerpen, standpunten en de agenda van vergaderingen. Reacties die vanuit de achterban binnenkomen worden ingebracht tijdens de vergadering.

2.3 Het pedagogenplatform als gesprekspartner

In 2003-2004 hebben leden van het pedagogenplatform deelgenomen aan verschillende overleggen op het gebied van pedagogische kwaliteit.

- GGD-expertgroep inspectieprotocollen in verband met inspectie van het pedagogische domein voor kinderopvang 0-4 en BSO. Door het vervallen van de Algemene maatregel van Bestuur wordt met deze protocollen nu (nog) niets gedaan.
- Een oriënterend gesprek over de wenselijkheid van een kenniscentrum voor de kinderopvang in Nederland, met een ambtenaar van het Ministerie van Sociale Zaken

en Werkgelegenheid, de afdeling kinderopvang van de directie Arbeidsverhoudingen. Het platform heeft een advies opgesteld over een ondersteuningsstructuur in de kinderopvang.

- Een eerste oriënterend gesprek met een delegatie van de MO-groep, waarin onder andere gesproken is over onze visie op basiskwaliteit in de kinderopvang en een mogelijke ondersteuningsstructuur.
- Een gesprek met de Branchevereniging is gepland.

2.4 Jaarlijks congres

Bij de inventarisatie die gehouden is bij het eerste congres in 2003 bleek bij de leden van de achterban onder andere behoefte aan verbinding met wetenschappelijk onderzoek, een netwerkfunctie van het landelijk pedagogenplatform en verdere uitdieping van de rol van de pedagoog in de kinderopvang. Deze onderwerpen komen via presentaties, discussie en workshops aan bod tijdens het congres van 8 oktober 2004.

2.5 Externe profilering

De achterban heeft aangegeven profilering belangrijk te vinden; bereikbaar zijn voor de achterban/media en inspelen op de actualiteit. We schrijven eens per twee maanden een artikel in het blad Management Kinderopvang en notities worden breed verspreid onder relevante instellingen.

De eerste taak van het Landelijk Pedagogisch Platform Kinderopvang is om de inhoud van het werk neer te zetten en het daarmee op te nemen voor de pedagogische kwaliteit. Activiteiten richting dagbladen, radio en televisie kunnen daarin ondersteunend zijn, maar het lijkt ons goed daar selectief mee om te gaan.

3. Communicatie met de achterban

3.1 Algemeen

Op de web-site: www.pedagogischdebat.nl (Kopje: pedagogisch platform) is alle informatie over het pedagogisch platform te vinden. Hier kan men bijvoorbeeld het startdocument en statuut, maar ook de uitgegeven artikelen, adviezen, nieuwsbrief e.d. terug vinden.

3.2 Vergaderingen en publicaties

De secretaris beheert de mailinglijst van pedagogen die de achterban vormen. Voorafgaand aan een vergadering informeert het platform de leden van de achterban over de agenda en inhoudelijke onderwerpen die aan bod komen. Met behulp van discussievragen en stellingen nodigen we de leden van de achterban uit om te reageren op de standpunten en visie van het pedagogisch platform, zodat we 'gevoed worden' door ervaringen en meningen uit de praktijk. Van de totale groep (ongeveer 70 personen) hebben we per keer, gemiddeld een respons van 12 %.

3.3 Nieuwsbrief

De nieuwsbrief wordt gevuld door interessante ontwikkelingen en wetenswaardigheden in het vakgebied. De verspreiding is per mail, vanuit het secretariaat en erop gericht anderen te informeren over interessante tips, zoals bijvoorbeeld de aankondiging voor een inhoudelijke bijeenkomst, een inhoudelijke publicatie enz. De frequentie is afhankelijk van de input die we vanuit het werkveld krijgen.

4 Overzicht van artikelen en publicaties in 2003-2004

Artikelen en adviezen worden ontwikkeld vanuit de discussies tijdens vergaderingen en de input vanuit de achterbanleden. Als de uiteindelijke versie vastgesteld is in de vergadering wordt de definitieve publicatie op de website geplaatst. Hierdoor zijn alle publicaties van het pedagogenplatform voor iedereen toegankelijk en openbaar. In het tijdschrift 'Management Kinderopvang' worden geregeld artikelen van het pedagogenplatform geplaatst. Het overzicht van 2003-2004:

4.1 Adviezen/publicaties:

- Werken aan babyopvang, Mireille Aarts, mei 2003
- Advies Inspectieprotocollen, Monique Velthoen, mei 2003
- Verslag eerste congres pedagogenplatform, Liesbeth Schreuder, november 2003
- Kinderopvang voor kinderen van inburgeraars, Mieke van de Kop, februari 2004
- Pedagogische ondersteuningsstructuur voor de kinderopvang, gericht aan het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Kok van der Meer, april 2004
- Alle kinderen hebben recht op kwaliteit, gericht aan de volksvertegenwoordiging in de Tweede Kamer, Kok van der Meer, april 2004
- Jaarverslag 2003-2004, Sylvia Deneer, september 2004

4.2 Artikelen, verschenen in de 'Management Kinderopvang':

- Werken aan babyopvang, Mireille Aarts, aug/sept 2003
- Kinderopvang voor inburgeraars, Mieke van de Kop, februari 2004
- De overheid en de pedagogische basiskwaliteit, Sylvia Deneer, april 2004
- Alle kinderen hebben recht op kwaliteit, Kok van der Meer, februari 2004
- Wel of geen stimuleringsprogramma's in Kinderdagverblijven?, Loes Kleerekoper, juni/juli 2004
- De rol van de pedagoog in de kinderopvang, Wilmie Colbers, september 2004

4.3 In voorbereiding:

- Adviezen ten aanzien van leidster-kind ratio en groepsgrootte, Wilmie Colbers
- Voorwaarden voor pedagogische (basis)kwaliteit, Puk Ligtvoet
- Doelgroepenbeleid, Catharina Veentjer
- De rol van de pedagoog in de kinderopvang, Wilmie Colbers

5. Bijlagen

Bijlage 1: Deelnemerslijst Pedagogenplatform

naam	organisatie	e-mail
Loes Kleerekoper	SKN	l.kleerekoper@deweeren.nl loes@kleerekoper.nl
Mireille Aarts	KION	m.aarts@kion.nl; mireille.aarts@wxs.nl
Anja de Rek	SKON	aderek@skon.nl
Puk Ligtfoot	Triodus	puk.ligtfoot@triodus.nl
Mieke van de Kop (secretaris)	SKE	vandekop@kinderopvangenschede.nl; mieke.kokkie@home.nl
Sylvia Deneer	Humanitas	sdeneer@kov.humanitas.nl
Kok van der Meer (voorzitter)	Kinderopvang DAK	kmeer@kinderopvangdak.nl kokmeer@hetnet.nl
Liesbeth Schreuder	NI ZW (ondersteuning)	l.schreuder@nizw.nl
Margot Meeuwig	Pedagogiekontwikkeling 0-7	info@pedagogiekontwikkeling.nl
Catharina Veentjer	SKSG	rakkerbak@sksg.nl c.veentjer@zonnet.nl
Wilmie Colbers	Catalpa	w.colbers@catalpa.nl
Monique Velthoen	B4kids	m.velthoen@b4kids.nl
Tineke Linssen	Korein	pedagogischestaf@korein.nl tinekeLin@hotmail.com
Ans Vermeulen	Koepel Kinderopvang Wageningen	a.vermeulen@kinderopvangwageningen.nl
Noor Keverling Buisman	(ondersteuning)	noorkeverlingbuisman@hetnet.nl

Bijlage 2

Landelijk Pedagogenplatform Kinderopvang

Congresverslag 2003

Dit congres is georganiseerd door het Landelijk Pedagogenplatform Kinderopvang, in het bijzonder door Mieke van de Kop. Het congresverslag is samengesteld door Liesbeth Schreuder (NIZW) op basis van bijdragen van de leden van het Landelijk Pedagogenplatform Kinderopvang.

Op 3 oktober 2003 hield het Landelijk Pedagogenplatform Kinderopvang haar oprichtingscongres. 75 pedagogen, werkzaam in kinderopvangorganisaties of adviesbureaus waren erbij. Hieronder een korte impressie van de gebeurtenissen, toespraken, discussies en besluiten. Meer informatie over de inhoud van de discussies is te vinden in de bijlagen.

Het programma

Het programma behelst een toespraak van de voorzitter, een gesprek met hoogleraar Louis Tavecchio, de presentatie van de nota "Werken aan baby-opvang" en een aantal discussies in workshops. De sfeer in de zaal is enthousiast en aanwezig in de zaal laten uitsluitend positieve reacties horen. Men vraagt zich vooral af waarom zo iets niet eerder van de grond gekomen is.

Ter plekke wordt ook tijd ingeruimd om een reactie te bespreken op de uitspraken van Sjef van Gennip, directeur van het bureau van de MOgroep. Hij zei op 2 oktober in het NOS-journaal dat de kinderopvang best goedkoper kan, als er minder eisen gesteld zouden worden aan de kwaliteit. Hierbij benoemde hij o.a. de pedagogische begeleiding als kostenverhogende factor. Tavecchio: "jullie beroepsgroep wordt afgeserveerd!" Het Landelijk Pedagogenplatform Kinderopvang heeft samen met Louis Tavecchio een reactie gegeven aan NRC-Handelsblad van zaterdag 4 oktober 2003.

Toespraak van de voorzitter

Kok van der Meer schetst het ontstaan en doel van het Landelijk Pedagogenplatform Kinderopvang. Bij landelijke discussies over de kwaliteit van de kinderopvang ontbreekt tot nu toe de stem van de kinderopvangpedagogen. In die discussies komen vooral wetenschappers aan het woord. Pedagogen kunnen reageren vanuit de opvoedingspraktijk in de kinderopvang en kunnen zo bijdragen aan theorievorming over de kinderopvangpedagogiek. Het Landelijk Pedagogenplatform Kinderopvang wil aan deze inzichten bekendheid geven.

Bovendien ligt het accent in discussies over kinderopvang tegenwoordig vooral op arbeidsparticipatie, bedrijfsvoering en arbeidsvoorwaarden. Het Landelijk Pedagogenplatform Kinderopvang wil de discussie over kinderen in de kinderopvang aan de agenda toevoegen.

Het platform bestaat nu een jaar: 14 pedagogen uit verschillende organisaties voor kinderopvang. Ieder jaar trekt een gedeelte zich terug en kan een aantal nieuwe pedagogen tot het Landelijk Pedagogenplatform Kinderopvang toetreden. Wij willen graag een regelmatige communicatie met de achterban: via de reactiemogelijkheid en de stellingen op de website www.pedagogischdebat.nl en een jaarlijkse conferentie zoals vandaag. Wij zullen zelf ook regelmatig van ons laten horen: via de website, via berichten aan de lijst emailadressen van pedagogen in het land en via berichten in de vakbladen.

Reactie van Tavecchio

Waarom belangrijk?

Puk Ligtoet spreekt eerst met Louis Tavecchio over het belang van het platform. *Tavecchio*: pedagogen kiezen van oudsher de kant van het kind. Dat is een goede zaak, zeker in de kinderopvang waar bij ouders verschillende belangen om voorrang strijden: het belang van hun kind en het belang om hun werk te kunnen uitvoeren. Kiezen voor de kant van het kind betekent dat je eerst definieert wat kwaliteit is en dan bekijkt hoe je dat kan bekostigen.

Ligtvoet: pedagogen denken overigens verschillend over kwaliteit. De kern van het verschil is in hoeverre de leidster de kinderen actief stimuleert en aan het handje neemt, dan wel juist zoveel mogelijk volgt in hun eigen ontwikkeling en belangstelling.

Rol van pedagogen

Vervolgens gaat het gesprek verder over de rol van de pedagogen in de kinderopvangorganisaties. *Tavecchio*: de kinderopvang redt het niet zonder pedagogen. Groepsleiding heeft recht op ondersteuning en reflectiemogelijkheid. Die kan geboden worden door pedagogisch geschoolde locatiehoofden, mits zij op hun beurt weer advies krijgen van pedagogen. Pedagogen moeten ook de ontwikkeling en het denkproces over kwaliteit binnen de organisatie op gang houden en vraagtekens plaatsen waar nodig. Een kritische blik en een 'open mind' is nodig. De kernvraag bij hun werk is: "draagt onze kinderopvang bij aan welbevinden en ontwikkeling van onze kinderen?" *Tavecchio* noemt enkele instrumenten die de pedagoog behulpzaam kunnen zijn: video-interactietraining, de ORCE (Observational Record of Caregiving Environment) uit Amerika, de lijsten om het Welbevinden van individuele kinderen te onderzoeken. *Ligtvoet* vult aan: onze taak binnen de organisatie is ook om een koppeling tot stand te brengen tussen visie en handelen. Hiervoor is een intern bijscholingstraject vaak een goede werkwijze.

Kenniscentrum

Hoe moeten de pedagogen bij hun werk gevoed worden? *Tavecchio*: pedagogen moeten bij hun werk kunnen steunen op actuele wetenschappelijke kennis en onderzoeksresultaten. Een kenniscentrum voor het verzamelen en delen van kennis, het systematiseren en verspreiden van kennis via media, congressen, expertisecentra is onontbeerlijk. De trend waarin organisaties hun kennis alleen voor zichzelf houden, moet doorbroken worden. Ongedeelde kennis is altijd fragmentarisch, samen weet je meer. En je hoeft niet allemaal het wiel uit te vinden.

Reacties uit de zaal

Deze reacties zijn in de loop van de dag gegeven, zowel plenair als in de werkgroepen.

1. Jammer dat de pedagogen van peuterspeelzalen niet betrokken worden in het Landelijk Pedagogienplatform Kinderopvang. Het gaat immers om dezelfde kinderen, dezelfde werkwijze en grotendeels dezelfde doelstelling! Kok van der Meer antwoordt dat men niet te hard van stapel wil lopen, maar deelname van peuterspeelzalen in de toekomst zeker niet uitgesloten wordt.
2. De profilering van het Landelijk Pedagogienplatform Kinderopvang is belangrijk: je moet bereikbaar zijn, zowel voor de achterban als voor de media en belangenorganisaties. En je moet inspelen op de actualiteit. De website en de e-maillijst van alle deelnemers zijn belangrijke communicatiemiddelen voor de achterban die nu op zo'n 100 pedagogen wordt geschat. Gesuggereerd wordt om met lidmaatschap en contributie te werken. Het logo wordt geprezen.
3. De netwerkfunctie van het Landelijk Pedagogienplatform Kinderopvang is eveneens van groot belang. Het platform moet als paraplu dienen voor regionale netwerken. Die zijn er al in regio Haaglanden en ook in het Noorden van het land.
4. Men dringt aan op verbinding met het wetenschappelijk onderzoek, met universiteiten en met de kennis van het NIZW. In dit verband wordt erop gewezen dat de subsidie voor expertise van het NIZW niet verloren mag gaan wegens de overgang van het ministerie van VWS naar Sociale Zaken.
5. Rouleren van lidmaatschap: men vindt één jaar te kort voor een lidmaatschap van het Landelijk Pedagogienplatform Kinderopvang. Liever zou een pedagoog zich moeten verbinden tot minimaal twee jaar en maximaal vijf jaar. Zo houd je toch doorstroming en krijgt elke organisatie zijn kans om landelijk mee te draaien. Je moet streven naar vertegenwoordiging uit verschillende delen van het land en verschillende soorten organisaties.

Babyopvang

Mireille Aarts vertelt hoe het Landelijk Pedagogenplatform Kinderopvang gewerkt heeft aan deze nota. Het platform besloot dit onderwerp als eerst bij de kop te nemen als reactie op de publieke commotie rond de uitspraken van Professor Marianne Riksen dat opvang op jonge leeftijd een verhoogd risico geeft op gedragsproblemen op latere leeftijd. Riksen baseerde zich daarbij vooral op de onderzoeken van Jay Belsky. Het platform heeft informatie verzameld en een open discussie gevoerd over wat zij zelf zagen en hoorden. Op basis hiervan is de nota "Werken aan babyopvang" geschreven. Deze nota gaat uit van rechten van baby's op basis van de behoeftepiramide van Maslow en geeft aanbevelingen voor goede babyopvang. De belangrijkste aanbevelingen zijn continuïteit, coaching van babyleidsters en zorgvuldige overdracht (tussen leidsters en tussen leidsters en ouders). Mireille vraagt de aanwezigen om de nota in hun organisaties te bespreken en reacties te geven via het emailadres. Op basis hiervan kan het Landelijk Pedagogenplatform Kinderopvang de nota bijstellen (zie *Werken aan babyopvang*, september 2003).

Impressies uit de discussiegroepen

Er is over een aantal onderwerpen gediscussieerd. De uitkomsten van deze discussies vormen input voor de toekomstige werkzaamheden van het Landelijk Pedagogenplatform Kinderopvang.

Babyopvang

Men was het eens met de belangrijkste voorwaarden die aan goede babyopvang gesteld moeten worden: continuïteit, deskundige leidsters en een goed georganiseerde groep, waardoor rust en overzicht gegarandeerd worden. Continuïteit wordt niet alleen gerealiseerd door vaste leidsters maar ook door een zorgvuldige en gedetailleerde overdracht van de wijze van verzorging. Men dringt er op aan dat beschikbare nieuwe informatie vanuit het NIZW-project, wetenschappelijk onderzoek en gespecialiseerde instituten zoals het Pikler-instituut en Babywerk bij elkaar gelegd worden (zie discussiegroep Babyopvang).

Open deuren

De terminologie duidt op een middel, niet op een pedagogisch doel of beleid. Een betere term moet echter nog gevonden worden. Het gaat erom dat je kinderen meer ruimte geeft bij het spelen. Hij is niet gebonden aan één groepsruimte, één groep kinderen en de eigen leidsters. En als kindercentrum kun je meer variatie aanbrenge in je aanbod door de groepsruimtes verschillend in te richten (zie discussiegroep Open deuren beleid).

Pedagogische inspiratiebronnen

Er zijn vele inspiratiebronnen, maar vooral Reggio Emilia is een alomvattende kinderopvangpedagogiek. De andere bronnen beslaan meer de deelgebieden, zoals: communicatie met kinderen, ontwikkelingsstimulering. Zij zijn vaak niet ontstaan vanuit ervaringen in de kinderopvang maar in het onderwijs. Wij zullen zelf aan de slag moeten om praktijkervaring te veralgemeniseren en tot theorie te maken.

Rol van de pedagoog

Opvallend is dat de "pedagogen" zulke verschillende functiebenamingen, taken en posities hebben. Ze heten bijvoorbeeld: kwaliteitsmedewerker, beleidsmedewerker, opleidingsfunctionaris, pedagogisch begeleider of pedagogiekontwikkelaar. En ze hebben taken op het gebied van het geven en ontwikkelen van trainingen voor hoofden en groepsleiding, het houden van begeleidingsgesprekken met hen, het ontwikkelen van pedagogisch beleid en het adviseren van het management. Soms wordt ook de pedagogische taak gecombineerd met andere functies zoals personeelsbeleid. De "pedagoog" heeft vaak een staffunctie en geen lijnfunctie. Dit maakt dat de pedagoog vaak wat alleen in de organisatie staat. Je moet ook meer je best doen om invloed uit te oefenen op het beleid. Er werden verschillende metaforen gepresenteerd om de huidige functie aan te duiden, zoals "rupsje nooit genoeg", "koorddanser" of "weegschaal". Geconstateerd wordt dat de pedagoog werkt vanuit de vraagstelling: wat is goed voor kinderen of wat betekent deze maatregel voor kinderen?

De aanwezigen zien een grote taak voor het Landelijk Pedagogenplatform Kinderopvang weggelegd in het bijeenbrengen van pedagogen, in het ontwikkelen en versterken van hun

functie en taken, en het gezamenlijk ontwikkelen van pedagogische inhoud. Ook regionale netwerken van pedagogen zijn uiterst zinvol in verband met de behoefte aan intervisie en uitwisseling. In de Haaglanden draait zo'n netwerk al jaren en in de drie noordelijke provincies is nu ook een initiatief genomen door Ria Meijer (zie discussiegroep Pedagogen, ochtendsessie en discussiegroep Pedagogen middagsessie).

Inspectie van het pedagogische domein

De aanwezigen onderschrijven het belang van inspectie van buiten af, ook op het pedagogische domein. Eén van de belangrijkste conclusies uit de groep is dat de betrokken inspecteurs pedagogen zouden moeten zijn, met bijscholing op het gebied van gezondheid, hygiëne en veiligheid (in plaats van omgekeerd). Inspecteurs zouden eigenlijk een staat van dienst moeten hebben in de kinderopvang alvorens inspecteur te worden (zie discussiegroep Inspectie van het pedagogisch domein).

Ontwikkelingsstimulering

De deelnemers discussiëren met elkaar over hun visie op ontwikkeling. De vraag is wanneer ontwikkeling vooral begeleid moet worden en wanneer echt gestimuleerd. Dit laatste is van belang voor kinderen met een andere moedertaal of met achterstanden. Naast de landelijke programma's zijn er ook eigen plusprogramma's van de organisaties. Men hoopt dat deze discussie in het Pedagogenplatform zal doorgaan (zie discussiegroep Ontwikkelingsstimulering).

Opvoeden van jongens

De aanwezigen behandelen verschillende stellingen. Zij constateren dat jongensgedrag soms ervaren wordt als lastig en stout vanwege hun grotere beweeglijkheid en meer rivaliserend gedrag vergeleken bij meisjes. Vrouwen zijn wellicht te veel op "rustig spelen" gericht en dat werkt ongunstig uit voor de jongetjes. Zij krijgen meer op hun kop. Men zou graag meer mannen in de kinderopvang hebben om deze opvoedingsdiscussies ook vanuit mannen kant te belichten (zie discussiegroep Opvoeden van jongens).

Afsluiting

In de plenaire afsluiting constateert het Landelijk Pedagogenplatform Kinderopvang dat men op de ingeslagen weg kan voortgaan. De gekozen onderwerpen zijn van belang en bijzondere nadruk moet liggen op het uitwerken van de kinderopvangpedagogiek en de rol van de pedagoog.